

Cirkulärnr: 1990:23
Diariernr: 1990:0221
Handläggare: Jane Granström
Britta Hagberg
Avdsek: KES Finans
Datum: 1990-02-05
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Rubrik: Förutsättningar för kommunalekonomisk planering
budgetåren 1991 och 1992

Förutsättningar för kommunalekonomisk planering budgetåren 1991 och 1992

Den genomsnittliga prisökningen beräknas uppgå till närmare 9 procent för 1990 och till cirka 8 procent för 1991. Av prisökningen 1990 beror dock 2.9 procentenheter på breddningen av momsen m m. För 1991 är motsvarande andel 2.5 procentenheter.

För kommunerna får dock inte momsbreddningen lika stora effekter på prisnivån eftersom kommunerna inte i lika hög grad köper den typ av varor som nu momsbeläggs. Från och med 1991 får dessutom kommunerna lyfta av momsen, varvid kommunernas kostnader minskar. Staten avser dock att på något sätt neutralisera den sammanlagda nettoeffekten av dessa kostnadsminskningar.

Momsens effekter på prisnivån för enskilda kommuner kan dock variera mycket. Kommunerna bör därför utgå från den underliggande konsumentprisökningen, det vill säga exklusive skattereformens effekter. Den underliggande prisökningen för 1990 beräknas till cirka 6 procent respektive cirka 5.5 procent för 1991. Till denna läggs sedan momsens effekter på prisnivån för den egna kommunen. Effekter på budgetramar och dylikt kommer att tas upp i ett kommande cirkulär från vår ekonomiadministrativa sektion.

Den totala lönesumman i riket, som utgör cirka 80 procent av skatteunderlaget, beräknas öka med drygt 11 procent 1989 och med cirka 9 procent 1990. Bedömningen för 1990 är osäker dels på grund av att avtalet på det kommunala området inte är klart, dels på grund av att omförhandlingar kan utlösas inom det privata området som en följd av den prisutvecklingsgaranti som finns i avtalen. Kostnaden för avtal och löneglidning uppgår till 9.2 procent 1989. För 1990 baseras våra beräkningar på en kostnadsökning på totalt 8 procent. Resterande del av lönesumman utgörs av sysselsättningsökningen i riket.

För kommunalt anställd personal pågår för närvarande avtalsförhandlingar om 1990 års löner. "Överhänget" från 1989 års avtal ger en lönekostnadsökning på 1.6 procent 1990. Till det kommer kostnader för nytt avtal och löneglidning. Det medlarbud som lämnats under första veckan i februari ger en kostnadsökning på preliminärt cirka 12-13 procent 1990. I kostnadsökningen ingår då överhänget från 1989 samt den föreslagna lönehöjningen från 1 december 1989. Budets utformning ger ett överhång på knappt 2 procent till 1991.

För lärarna har ett treårsavtal träffats för perioden 1989-1991. För 1990 innebär avtalet en löneökning på cirka 11 procent. Eftersom 1989 års löneökning (9.1 procent fr o m 1 juli) inte betalas ut förrän i början av 1990 blir den totala kostnadsökningen för 1990 jämfört med 1989 cirka 20 procent. För 1991 finns en garanti på 3 procent utöver nytt avtal.

Den totala lönekostnadsökningen för kommunerna, inklusive lärarna, skulle med utgångspunkt från medlarbudet uppgå till cirka 15 procent för 1990.

Tabell 1 Medelskattkraftens utveckling för budgetåren 1991-1992

Budgetår	Medelskattkraft skkr/inv	Procentuell förändring Medelskattkraft	Skatteunderlag
1991	727	10.8	11.7

1992	799	9.8	10.2
1992 inkl	811	11.5	11.9
skattereformen			

Skatteunderlagets ökningstakt beräknas bli lägre för budgetåret 1992 än för 1991 vilket till stor del hänger samman med de preliminära bedömningarna för lönesummans utveckling 1990 som redovisats ovan.

I tabell 1 redovisas en prognos över medelskattkraftens utveckling 1992 exklusive skattereformen. Vissa delar av skattereformen har dock tidigare lagts till 1990. Kommunernas skatteunderlag för 1990, det vill säga inkomsterna för budgetåret 1992, ökar därmed bland annat på grund av vidgad och skärpt beskattning av resor och traktamenten (se cirkulär 1989:130).

Om skattereformens effekter inkluderas beräknas medelskattkraften uppgå till 811 kronor för 1992, en ökningstakt med 11.5 procent jämfört med 1991. Skatteunderlaget beräknas då öka med 12 procent.

Avsikten är dock att skattereformen ska vara kostnadsneutral i förhållandet mellan stat och kommun. Förslag om hur en tillfällig neutralisering för i första hand 1991 och eventuellt för 1992 ska utformas läggs fram av regeringen i april.

På grund av osäkerheten inför 1993 års inkomster för kommunerna avvaktar vi med en prognos för detta år. Förslag beträffande den slutliga utformningen av 1991 års skattereform som dels påverkar kommunernas utgifter för 1991, dels kommunernas inkomster för 1993 har nu offentliggjorts i en lagrådsremiss. Vi återkommer med ytterligare information så snart det är möjligt. Propositionen läggs fram den 2 april.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och samhällsplanering
Finanssektionen

Karin Rudebeck

Jane Granström